ΕΥΘΥΜΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΤΡΙΣΤΑΝ ΜΠΕΡΝΑΡ

Η ΔΙΨΑ ΤΟΥ ΓΚΩΜΟ

δρόμος ἦταν ὥμορφος. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἀπὸ τὸ ἕνα παράθυρο στὸ ἄλλο, στέγνωνε ἡ μπουγάτα. Αὐτὸ τοῦ ἔδινε μιὰ οἰκειότητα, τὸν ἔκανε συμπαθητικό. Ἔπειτα, ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζοτανε ἐκεῖ πέρα, γιατί δὲν ἦταν δὰ καὶ τόσο μακρύς, οὔτε τὸν ἔβλεπε ὁ ἥλιος. Ἔ, βέβαια, ἐκεῖνοι ποὺ κάθονται στὰ Ἠλύσια ἢ στὰ βουλεβάρτα δὲν θὰ τὸν εὕρισκαν ὑπέροχο. Μὰ τὸ γεγονὸς εἶνε ὅτι τὰ πενῆντα ἄτομα ποὺ κάθονταν ἐκεῖ πέρα ἦσαν πολὺ εὐχαριστημένα ἀπὸ τὸ δρόμο τους κι' αὐτὸ εἶνε τὸ σπουδαιότερο.

Στὸ δρόμο ἦταν τρία μαγαζιά. Ὁ φοῦρνος τοῦ Νικοτέ, τὸ χασάπικο τοῦ Ρουφίγκ καὶ τέλος ἡ ταβέρνα τοῦ Μπρεμίς: «Τὸ ξεκούρασμα τοῦ Ἀνέργου».

Ὅλα αὐτὰ τώρα, ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, δὲν ἔκαναν ἐντύπωση, μὰ τὸ θέλγητρο, τὸ ἀκατανίκητο αὐτοινοῶ τοῦ δρόμου ἦταν ὁ Κοκκινέλης, ποὺ λεγόταν καὶ Γκωμὸ στὰ μητρῶα τῆς δημαρχίας. Ὁ Κοκκινέλης αὐτὸς ἦταν ἡ χαρὰ καὶ ἡ διασκέδασις τοῦ δρόμου. Ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν, ὅλοι τὸν πρόσεχαν, κι' ὅλοι διασκεδάζαν μὲ τοὺς «δεκάρικους» λόγους του, κάθε Σαββατόβραδο, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ γενναία κρασοκατάνυξι.

Ὁ Κοκκινέλης μεθοῦσε μονάχα το Σαββατόβραδο. Κανεὶς δὲν ἤξερε γιατὶ στὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος ἔπαιρνε μιὰ τέτοια ἡρωικὴ ἀπόφασι. Κανείς! Μὰ ἂν θέλατε νὰ δῆτε τί θὰ τὴ μεθύσει, ἔπρεπε νὰ δῆτε ἕνα βράδυ τὸν Γκωμό.

Καὶ μιλοῦσε τόσο ὥμορφα, ὅταν ἦταν τύφλα στὸ μεθύσι! Ἀφέρνανε συνήθως τοὺς «δεκάρικους» λόγους του στοὺς γείτονές του κι' ἄρχιζε πάντα μὲ τὴ φράσι:

— Κοιμηθῆτε, νοικοκύρηδες!...

— Ἔπειτα, ἔμπανε στὸ «θέμα» καὶ μιλοῦσε γιὰ τὴν ἐπανάστασι, γιὰ τὴν κυβέρνησι καὶ γιὰ τὸν κακομοίρη τὸ λαό. Κι' ὁ λόγος κρατοῦσε ὥς τὶς τρεῖς ἡ ὥρα τὸ πρωί. Ἔπειτα, ὁ Κοκκινέλης πήγαινε φρόνιμα νὰ κοιμηθῆ. Ὅλος ὁ κόσμος φυσικὰ ξεκαρδιζόταν ἀπ' τὰ γέλια! Μήπως ὁ Γκωμὸ δὲν ἦταν ἕνα εἶδος ἠχητικοῦ κινηματογράφου; Κι' ἔτσι, ὅλοι περίμεναν τὸ Σαββατόβραδο, ἀνυπόμονα, σὰν νὰ ἦταν καμμιὰ γιορτὴ τῆς γειτονιᾶς.

Ὅταν λοιπόν, μιὰ μέρα διαδόθηκε ἡ εἴδησι σ' ὅλο τὸ δρόμο πὼς ὁ Κοκκινέλης εἶχε κόψει τὸ κρασί, ὅταν ἕνα ὁλόκληρο Σαββατόβραδο περίμεναν μὲ ἀγωνία ν' ἀντηχήσῃ ἡ φωνή γιοῦ, χωρὶς νὰ τὴν ἀκούσουν, ἀπλώθηκε ἀμέσως παντοῦ γύρω μιὰ μαύρη ἀπογοήτευσις, σὰν νὰ εἶχε γίνει κάμμιὰ μεγάλη καταστροφή.

Περέργοι οἱ γείτονες ἔτρεξαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ νὰ μάθουν τὰ νέα. Καὶ τὰ ἔμαθαν.

Στὸ «Ξεκούρασμα τοῦ Ἀνέργου», ὁ Μπρεμὶς ἐπιβεβαίωσε τὴ συμφορά: πάνω ἀπὸ μιὰ ἑβδομάδα εἶχε νὰ πατήσῃ τὸ πόδι του στὴν ταβέρνα ὁ Κοκκινέλης!...

Κι' ἀλήθεια, πέρασαν ἀκόμα δυὸ Σαββατόβραδα, δίχως νὰ μεθύσῃ ὁ Γκωμό. Διάβολε! Τί παιγνίδι ἦταν αὐτό; Στὴν ἀρχὴ, τὸν κύτταζαν ὅλοι μ' ἕνα ὕποπτο βλέμμα κι' ἔπειτα, δὲν τοῦ μαλοῦσε πειὰ κανείς. Ἡ ἐγκράτειά του ἦταν ἡ πιὸ ἀλάντοτη προδοσία!

* * *

Ἔ, ναί, ὁ Γκωμὸ εἶχε ἀπότομα ἀλλάξει. Ἐδῶ καὶ τρεῖς ἑβδομάδες, σὲ μιὰ μακρυνὴ συνοικία, γιὰ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ μιὰ ξαφνικὴ μπόρα, εἶχε μπῆ τυχαία στὰ γραφεῖα τῆς ἀντιαλκοολικῆς ἑταιρείας. Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκριβῶς μιλοῦσαν γιὰ τοὺς μεθύστακες καὶ γιὰ τὶς σκληρὲς τιμωρίες ποὺ τοὺς περιμένουν ἐκεῖ ἀτάνω, τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως. Κι' ἔτσι, σὰν νὰ φωτίσθηκε ξαφνικά, ὁ Κοκκινέλης, ἔκανε ὅρκο καὶ σταυρὸ νὰ μὴ ξαναδοκιμάσῃ πειὰ κρασί. Τοῦ ἔφταινε τὸ καθαρὸ νεράκι...

Περήφανος γιὰ τὴν κατόρθωσι τοῦ ἀρετῆ, περίμενε φυσικὰ μιὰ μεγαλύτερη ἐκτίμησι ἀπ' τοὺς συγχρόνους του. Μά, ἡ πίκρα ἦταν μεγάλη, ὅταν εἶδε σιγὰ-σιγὰ ὅλους, ὅσους ἀγαποῦσε νὰ τὸν περιφρονοῦν καὶ νὰ τοῦ γυρίζουν τὴν πλάτη. Μιὰ ἀπογοήτευσι, ἔχασε ἕναν-ἕναν ὅλους τοὺς πιὸ καλοὺς φίλους του, ἀπὸ τὸν χασάπη Ρουφίγκ ὥς τὸν γλυκομίλητο Ντυράν ποὺ πουλοῦσε κουρέλια. Κι' ὁ δύστυχος Γκωμό, κάθε τόσο, ἀναρωτιόταν μὲ ἀγωνία:

— Βρέ, γιὰ στάσου! Τί τοὺς ἔκανα καὶ μοῦ κατεβάζουν ὅλοι τοὺς τὰ μοῦτρα;

Οὔτε θὰ μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸ φαντασθῆ ὅτι ἡ ἐγκράτειά του ἦταν ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς γενικῆς δυσμενείας. Ἡ ἀρετὴ, βλέπετε, στὴν ἀρχὴ, ἔχει τὶς αὐταπάτες της...

Τὸ περέργο τώρα εἶνε πὼς κ' ἡ γυναῖκα του ἄρχισε νὰ τὸν τρώῃ, σὲ λίγο, μὲ τὴ γκρίνια της, ὅταν τὸν εἶδε νὰ γυρίζῃ ἕνα Σαββατόβραδο στὸ σπίτι, νωρίς, μὲ μιὰ μπουτίλια μεταλλικὸ νερὸ **στὸ χέρι**:

— Μπράβο! Ὁ κύριος τώρα, βλέπεις, μᾶς πίνει νερὸ τοῦ Βισσύ! Καὶ καταξοδεύει ἔτσι τρία ὁλόκληρα φράγκα, ἐνῶ μ' ἕνα δίφραγκο θὰ εἶχε μιὰ μπουκάλα κόκκινο κρασὶ ἀπὸ τὸ καλύτερο!... Σὰν δὲν ντρέπεται λιγάκι!... Μά, ἔννοια σου!... Ποιὸς ξέρει τί μοῦ σκάρωσες πάλι! Θὰ σοῦ γύρισε τὰ μυαλὰ καμμιὰ ἀριστοκρατίσσα καὶ γι' αὐτὸ μᾶς κάνεις τώρα τὸν ἀκατάδεχτο. Μάλιστα, κύριε! Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα, γιατὶ δὲν μεθᾶς πειὰ τὸ Σαββατόβραδο;... Διασκεδάζαμε τόσο μὲ τὶς τρέλλες σου!... Ὅλος ὁ κόσμος διασκέδαζε μαζύ σου!... Αὐτὸ ἦταν εὐγενικὸ ἀπὸ μέρους σου! Ὁ χασάπης εἶχε νὰ τὸ κάνῃ κ' ἔπρεπε πήγαινα γιὰ ψώνια, μοῦ ἔκανε σκόντο σ' ὅλες τὶς τιμές... Τώρα ὅμως, ὁ κύριος πίνει Βισσύ!... Αὔντε νὰ χαθῆς! Παληγαϊδοῦρι!...

Ὁ Κοκκινέλης πήγαινε νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὸ κακό του. Μὰ κράτησε πείσμα δεκαέντε μέρες. Δεκαπέντε ὁλόκληρες μέρες, μὲ στεγνὸ λαρύγγι, ἔρημος καὶ σκότεινος, δίχως νὰ μπορῆ νὰ πῆ μιὰ κουβέντα μ' ἕναν ἄνθρωπο. Εἶχε ἀπομείνει κατάμονος, μὲ τὴν ἐγκράτειά του.

Νὰ πάρῃ ἡ ὀργή!... Τί ἔπρεπε νὰ κάνῃ; Νὰ λυγίσῃ; Ποτέ! Ἕνα ἀπόγευμα λοιπὸν ξαναγύρισε στὴν Ἀντιαλκοολικὴ Ἑταιρεία γιὰ ν' ἀναστηλώσῃ τὴν πίστι του. Ἔφθασε στὸ τέλος ἑνὸς κηρύγματος καὶ δὲν ἄκουσε παρὰ μονάχα αὐτὴ τὴ φράσι:

— Καὶ τότε τὸ νερὸ ἔγινε κρασί...

Κι' ὁ Κοκκινέλης, τὸ ἴδιο βράδυ — ἦταν Σάββατο — νοιώθοντας πὼς δὲν εἶχε ἀρκετὴ θέλησι γιὰ ν' ἀντισταθῆ στὸν πειρασμό, τράβηξε λιγάκι ντροπιασμένος, γιὰ τὴν ταβέρνα τοῦ Μπρεμίς.

* * *

— Μπᾶ! Καλῶς τον! Πῶς πάει ἡ νευρασθένειά; τὸν ρώτησε εἰρωνικὰ ὁ ταβερνιάρης, μὲ μιὰ προσβλητικὴ ὑπερηφάνεια.

Ὁ Γκωμὸ ἔσκυψε τὸ κεφάλι, σὰν μάρτυρας, καὶ δὲν προσπάθησε νὰ ἐξηγήσῃ στὸ Μπρεμὶς τὴ μεταμόρφωσί του καὶ τὴ χαρὰ ποὺ ἔνοιωθε κάθε φορὰ ποὺ συλλογιζόταν πὼς μποροῦσε ν' ἀγιάσῃ. Ἀρκέσθηκε λοιπὸν ν' ἀδειάσῃ μὲ μᾶς τὸ πρῶτο ἑκατοστάρακι καὶ, ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, τὸ βρῆκε ὑπέροχο!

— Ἄκουσε, ἀδερφέ μου, ἐξακολούθησε ὁ Μπρεμὶς, σοῦ τὰ συγχωροῦμε ὅλα, γιατὶ εἶσαι ἐσύ, μὰ νὰ μὴ σὲ ξαναπιάσουμε νὰ πίνῃς καθαρὸ νεράκι τῆς μπουκάλας, γιατί, σοῦ τὸ λέω, θὰ πᾶς χαμένος!...

— Περασμένα, ξεχασμένα!... ἔκανε ὁ Κοκκινέλης κοκκινίζοντας ἀπ' τὴν ντροπή του. Ἔλα τώρα, Μπρεμίς. Φέρε ἕνα ἑκατοστάρακι ἀκόμα καὶ χέρασε καὶ τὰ παλιά....

Ὁ Γκωμὸ εἶχε δουλέψει καλὰ ἐκεῖνες τὶς μέρες. Τὸ ἀφεντικό τοῦ τίχε δώσει καὶ μπροστάντζα ἕνα ἑκατοστάρικο. Εἶχε λεφτὰ λοιπὸν νὰ πῆ ὅσο ἤθελε καὶ νὰ κεράσῃ καὶ τοὺς φίλους.

Κ' ἤπιε τὸν περίδρομο ἐκείνη τὴ νύχτα. Ἔπειτα, κατὰ τὶς τρεῖς ἡ ὥρα τράβηξε γιὰ τὸ σπίτι του. Μὰ ἦταν τύφλα στὸ μεθύσι. Δίχως κι' αὐτὸς νὰ ξέρῃ πῶς, βρέθηκε σὲ μιὰ ἄλλη συνοικία, καὶ καθὼς γλιστροῦσε πάνω στὸ καλντιρίμι, ἔπεσε μέσα σ' ἕνα αὐλάκι.

Τὸ πρωί, ἕνας ἀστυφύλακας βρῆκε ξυλιασμένο τὸν Γκωμό. Εἶχε σκάσει ἀπ' τὸ πολὺ κρασὶ ποὺ εἶχε πιεῖ ἐκείνη τὴ νύχτα! Κι' ὡστόσο, στὰ χεῖλη του εἶχε παγώσει ἕνα χαμόγελο εὐτυχίας...

πορίζνεις τώρα; Ἄ, εἶνε φριχτὸ νὰ προδίδῃς ἔτσι τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ σοῦ εἶχα!...

Κ' ἡ Ζιλμπὲρτ ξέσπασε σὲ λυγμοὺς. Ἔκλαιγε σὰν μικρὸ κορίτσι, μὲ θερμὰ δάκρυα. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή της εἶχε βρεθῆ ξαφνικὰ μπροστὰ σὲ μιὰ τέτοια ἀπόγνωσι. Ποτέ, δὲν μποροῦσε νὰ φανταστῆ πὼς θ' ἄλλαζε ξαφνικὰ ἐκείνη ἡ τρελλὴ κ' εὐτυχισμένη ζωή της.

Ὁ Ἐδμόνδος Ἐρὲς στενοχωρήθηκε. Ὕστερα, ἔνοιωσε μιὰ μεγάλη συμπόνοια γιὰ τὴ Ζιλμπὲρτ. Ναί... Κίχε δίκηο Ἔπρεπε νὰ εἶχε μιλήσει πιὸ ἐνωρίς. Τὸ ἄδικο ἦταν μὲ τὸ μέρος του. Αὐτός, μὲ τὴ σωπή του, ἔφταιγε περισσότερο ἀπ' αὐτήν. Κι' ὁ ἔρως ποὺ ἔνοιωθε γιὰ τὴν Ζιλμπὲρτ, ὁ μεγάλος ἔρως του, πιὸ δυνατὸς ἀπ' τὴ ζήλεια, τὸν ἔκανε νὰ ἐλπίσῃ σ' ἕνα καλύτερο μέλλον. Ἡ Ζιλμπὲρτ ἦταν ἕνα ἐπαπάλαιο καὶ κατὰ βάθος ἀθῶο κοριτσάκι... Ὡστόσο, αὐτὸ τὸ μάθημα θὰ τὴν ἔκανε νἄρθῃ στὰ λογικά της, νὰ φρονιμέψῃ....

—Ἔλα, πήγαινε νὰ ντυθῆς γιὰ νὰ προφθάσουμε... Τῆς εἶπε μὲ τὴ συνηθισμένη του γλυκύτητα. Πρέπει νὰ πᾶμε ἐγκαίρως στοὺς Ποντγιάκ...

—Ναί... Ἔχεις δίκηο. Τοῦ ἀπάντησε ἡ Ζιλμπὲρτ.

Καὶ ξεχνῶντας γιὰ πάντα τὸ τρελλὸ παρελθόν της, τὸν ἀγκάλιασε μὲ τρυφερότητα, μὰ καὶ μὲ μιὰ ἀπερίγραπτη εὐγνωμοσύνη.

Εἶχε γίνει πειὰ ἄλλη γυναῖκα... μιὰ γυναῖκα ποὺ θ' ἀγαποῦσε στὸ ἑξῆς μόνο τὸν ἄνδρα της..